

da? Y al colom, *porgueses?*», CROs, *AdagesR*, 1736, p. 45): sembla una mica com allò de 'portar òlibes a Atenes'. En el Flamicell en diuen *p.* o *grapissos* de les 'impureses del guix', Violant (*Enfornadors*, BCEC XLVII, 18). La fadrinalla de l'Alt Cardener, el dia dels Innocents, es ficava a l'església de Gósol, conduïda per un «titulat mosta<s>à o *porgué*, ab una gran barra de uns 8 palms, un Jutge y Notari vestits estrambòticament ---» a. 1842 (ZRoafort, BCEC 1909, 362). *Porgadora*. *Porgadures*. *Porgadies*; *porgadissos*. *Porguerum*. *Porgues*. *Porgadoraire*, *-adaire*. *Porganer*. *Desporguerar*. *Reporgar*.

Purgable. *Purgació* ['menstru' Belv.; venèria, Lab. 1840]. *Purgament*. *Purgança*. *Purgant* [fi S. xv]. *Purgatiu* [Lacav.]. *Purguejar*. *Purgatori* [Llull], es deu haver d'entendre com sobreentenent-hi (ignis) *purgatorius* 'foguera purificadora': antigament no és menys corrent en la variant *porgatori* (totes dues, p. ex., en el *Vocab. Cat.-Al.* de 1502, 4, 144, 151); ara encara vacilla l'ús popular mallorquí: *as porgatòris* és com sento a Algaida el nom de la possessió que el m. Masc. (2711) anomena «El Purgatori»; «MORT Y SEPULTURA: en infern no hi ha remissió --- baxar en *purgatori* a cert temps: descendere in *purgatorium ignem* ad tempus a Deo definitum; en *purgatori* se *purgant* les ànimes dels qui són morts en gràcia, y no han fet prou penitència: in *purgatorio piorum animae expiantur*», Onofre Pou (*TbPu.*, 242). Alguns, *espurgatori* [de EX-+P-], aran. *esporg*-, *espregatòri*, sobre el qual, Spitzer, *AORBB* I, 248-9, rectificà bondadosament un juvenil error meu. *Purgatorial*. *Purgatòriament*.

Esporgar, del ll. EXPÜRGARE 'netejar (de matèries sobrants o dolentes)' [c. 1390, Aversò, *esporgui*-, *-guo*-, *-gà*, 1043, 1242, 12; Nebrissa]; «*esporgar* los arbres: *purgare arbores*», OPou (*TbPu.*, 87); també alguna vegada s'ha dit *porgar*, *pu*-, que és el que es deu haver de llegir en el *Romillo*. de MilàF (encara que la còpia ometés la r): «a mi ja guia a la Verge vingué set: / n'atrapan un hortolà - que *pu*<r>*gava* un mansané. / —Déu te quart --- no'm daries una mansana --- del mansané?» (reco. a Arles, 4.5); cf. ast. *pulgar* 'podar arbres' (MLWagner, *ZRPb*. LXIX, 363.5). *Esporgada*: «ha vist podar un arbre en corona de frare? Allò no és una *esporgada* per escatir: és tallar-li totes les branques i deixar-li el tronc nu --- a mi em llevaren la primera verda fronda de la meua vida, i ni les rels em deixaren», Coromines (*Llàgrimes de St. Llorenç*, II, § 9, p. 140).

Esporga: així en català, com en el gascó alt-aranès *espòrgues* 'pellofes grossetes que en ventar el gra, a l'era, amb la màquina, cauen a terra' (a diferència del boll propi, aran. *bòles*), Tredòs (Krüger, *Worfeldn u. Vewandtes in den Pyrenäen*, 13). *Esporguim*: «de cep corcat / sarment plantada, / ni de brocada, / ni d'*esporguim*, / tart fa rahim / ni cabrerots», JRoig (*Spill*, 13451); en plural: «ella ha de conservar los *esporguims*, palles y serments per escalfar lo forn», MAGusti (*Secrets d'Agricultura*, 1617, 8v^o). «LES EQUINADES: Nimfes també, del Aqueloos filles, / ab tants liris, nimfees y jonquilles / dels altres déus les arees enramà-

rem, / que per l'altar del pare / sols troncs, fullatge y *esporguim* trobarem / --- / lo riu sortí de mare / ---», *Atl.* VII, 11; «els branquillons i tanys *esporguinats*».

Esporguinjar: «tallar els besses branquillons de les branques i els tanys de les besses i canó que en tenen la mida»; «*esporgay* o *estroncay*: escarrot, a la Selva», «*esporgadís*: deixes de l'arbre que no serveixen per carbó ni per llenya, a Men.», *CostManc.* I, 127-8. *Esporguims* > *esporguines* a Énguera «los ramitos o pedazos de ramos que se quitan de un árbol en la limpia, usados para lumbre», Gulsoy. *Esporguilles* (-*pu*- Belv.). *Esporguissos*. Per un encreuament amb *especificar*, *esporgar* es converteix vulgarment en *espurificar* 'detallar, puntualitzar' en el parlar rústic de moltes comarques del centre i centre-Nord del Princ. (1954 ---).

DUPLICAT SAVI: *Expurgar* [Belv.], *expurgació* (*expurg* calc inadmissible del cast.); *expurgatori*. *Repurgar*. *Compurgar*; *compurgació*.

CPT.: *Exporgabous*. *Purdomàs* (DAG.); *pordomàs* *AlcM*, sens dubte cpt. de *pur* amb *domàs*.

Purificar [Llull], pres del ll. *purificare* id.; *purificat*. *Purificació* [Llull]. *Purificable*. *Purificador* [DT0. 1647]. *Purificament*. *Purificant*. *Purificatiu*. *Purificatori*. *Impurificar*; *impurificació*-, *-cador*.

¹ Tan poc conegut era que no sols no el recullen DT0., Lacav. ni Belv., sinó que el Lab. (ja 1840), al registrar-lo com a dialectal, l'entén erradament com 'no': així ho repeteixen totes les edicions i el Bulbena, i Vogel tradueix «mehr». Hi cridà l'atenció el P. Nonell (*Gram. Ll. Cat.*, p. 103) amb la cita de l'*Atl.* — ² Sense equivalència precisa en l'original llatí, «*eya*, inquit, frater Nivarde ---», 530.16. — ³ No goso assegurar si és adjectiu o adverbial (crec això) en: «Si jau al lit / marit malalt: / quant a son alt, / e plen plaer, / de la muller / ha ja testat / --- / pus no se'n cura / ---; / molt pijor fa / si-l testament / és desplaent: / si diu —Pel fur, / reba:l dot *pur*, / tant solament, / entregament / torne l'escrex / lla d'on partex», v. 8266.

PÜRRIA, mot afectiu, despectiu de coses i gent menyspreable, estès, amb lleus variants, al portuguès, castellà i gascó, que és probable que provingui d'una variant del basc *apurri* o *apurri* 'molla, miqueta', *apurrrak* 'engrunes, sopetes d'engrunes', *apurrieria* 'residus, restes'. □ 1.ª doc.: c. 1880 (DAG. «canalla, gentuza, populacho»).

En tracto a fons en l'article PURR(I)ELA del DECH, al qual convé reportar-se. Al costat del basc *ap(h)urr*, comú a tots els dialectes d'aquesta llengua, es troba ja *apurri* en Leicarraga (fi S. XVI); i, com a nom de les sopetes d'engrunes de pa, en l'alabès Landucci (1562): «puchas: *sopac*, *apurrac*». *Apurria* podria ser simplement la forma articulada dels mots bc. *apurri*, *apurre*. Junt amb les nombroses dades dels Pirineus centrals gascons que ja cito allà, és probable col·locar el nom d'un *Tossalet de Purres*, de la Vall de Cabó (Baix Urgellet), en el f° 30v^o del *Spill* de Castellbò a. 1518. Afegim-hi *pipúrria* «cosa menyspreable» Vic (DAG.). També s'hi relacionen els mots *pir-*